Суперечливість особистості Ярослава Мудрого (За драмою І. Кочерги «Ярослав Мудрий»). Твір 11 клас

На зміст твору впливає час його написання. Так було і з драмою Івана Антоновича Кочерги «Ярослав Мудрий» . Автор почав працювати над цим твором 1944 року, повернувшись до звільненого від окупантів Києва. За тих часів велике значення мала патріотична тема, значною мірою втілена в згадуваній історичній драмі.

Урочисто й піднесено починається дія драми. «Срібнокучерявий ієромонах» Сильвестр благословляє Київ і прославляє князя Ярослава:

Бо Ярослав залізними палками
Всім ворогам дороги заградив,
І Божий мир, як сонце над полями,
Над Києвом і Руссю заяснів.

Князь Ярослав Мудрий – не лише воїн. Він ще замолоду назбирав «від мудрих книг благословенних слів». Князь розповсюджував знання серед жителів Київської Русі, розуміючи, що тільки знання можуть об'єднати Русь.

У драмі Ярослав Мудрий показаний дуже різнобічно: він і державний діяч, який дбає про єдність і могутність Київської Русі, і політик, здатний на лукавість і не вільний від честолюбства. Саме психологічна складність цієї історичної постаті, на мій погляд, зацікавила драматурга. У передмові до свого твору він зазначив, що намагався побачити Ярослава у внутрішньому конфлікті, у боротьбі обох напрямків його творчої енергії – «бойового й мирнобудівничого» . Саме з цієї точки зору й подано постать князя, який майже тисячу років тому розумів, що Київська Русь має бути європейською країною. «Раніш закон, а потім благодать», – ось так розмірковує Ярослав Мудрий, і це також досить нова для Русі точка зору.

Згадаємо хоча б пунктирно, яку історичну спадщину залишив Ярослав Мудрий. Він здобув важливі військові перемоги, наприклад над печенігами, які здавна турбували наші землі. Він керував спорудженням таких пам'яток архітектури, як Софійський собор та Золоті ворота. Він зібрав величезну бібліотеку, рівної якій не було тоді у світі. Він віддав своїх дочок за іноземних принців, зміцнивши цими міждинастійними шлюбами міждержавні взаємини між Руссю та найсильнішими на той час країнами.

Внутрішньополітичний стан у Київській Русі був непростий. Ще досить сильно відчувався варязький вплив. Дружина Ярослава Інгігерда дорікає князю за те, що до шляхетної варязької крові було домішано кров рабську: бабуся Ярослава й мати Володимира була з простого люду. На це Ярослав відповідає з гнівом:

Найвищим благом кров я цю вважаю,
Що є з народом вірний мій зв'язок,
Мені не треба пишних тих казок,
Що предків нам шукають десь за морем,
Народ мій тут, на рідних цих просторах.

Така позиція нащадка Рюріка заслуговує на повагу, адже лише ті, хто мав варязьке походження, вважалися в Київській Русі, так би мовити, шляхтичами. Проте самі варяги

були всього-навсього воїнами-найманцями, які продавали свою військову доблесть тому, хто міг заплатити дорожче.

Отже, Ярослав Мудрий у зображенні Івана Кочерги постає ще і як істинний патріот Руської землі.

Політична кар'єра князя була досить складною: він знав злети й падіння, тріумфи й прикрі невдачі. Ці випробування загартували його, неначе крицю, яка якщо й зігнеться, то лише для того, щоб, випрямившись, на смерть уразити ворога. Оточення Ярослава теж було далеко не ідеальним: на нього намагалися впливати, перетягувати з одного боку на інший. Проте з притаманною справжньому політику гнучкістю він продовжував робити своє.

Коли мова йде про Ярослава Мудрого, то слід згадати ще про одне. Цей князь був першим, хто зруйнував сталий образ князя-завойовника, обмеженого суто воєнними інтересами й брутальними розвагами. Не відкидаючи меча, Ярослав Мудрий спромігся скористатися ще й етилом – знаряддям для письма. У той час князі були переважно воїнами. А ось Ярослав Мудрий намагався проявити й інші, більш людяні риси своєї складної вдачі.

Назва «Руська правда» нерозривно пов'язана з ім'ям згадуваного князя. Цей юридичний кодекс був справді революційним для свого часу. Як на мій погляд, Іван Кочерга, пишучи свою історичну драму, мав у пам'яті ці два простих слова. Взагалі, драма «Ярослав Мудрий» і написана про цю саму «руську правду» , яка є й бажаним, майже недосяжним орієнтиром для нас, і водночас станом речей за часів славетного князя.